

Hvor er dagens legevakt?

Jesper Blinkenberg, spesialist i allmennmedisin, fastlege på Askøy, legevaktlege,
Senterleder NKLM, NORCE

4. NOVEMBER 2019

Her slo de alarm om Askøy-epidemien

Da de hadde registrert ti syke i samme område, slo sykepleierne epidemi-alarm. – Men vi hadde aldri trodd det skulle bli så ille som det ble, forteller de.

Christine Bakke, sykepleier og andelingsleder ved Askøy lege-vakt, og lege Christine Gulla var på vakt i dagene da et utbrudd brudt løsnet i Kjørpe-området på Askøy forrige uke.

Mandag fortalte de mediene og den berørte folkehelse-minister Sylvi Løsrud om hvordan de oppdaget at erke-kravene kunne være årsaken til at mange ble syke. Mistanken kom raskt.

– Vi så at dette ikke var vanlig omgangssyke. Da er det vanligvis oppkast og kvalme, mens her var det kraftige magneretter. Bakteri var båret i fjæret og måtte stette seg gjennom gan-gen, forteller Gulla.

Ti syke – da skjønte de det

– Da vi hadde ti registrerte pasienter med svært samme symptomer, så vi på adressene at det var et mønster. De bodde innenfor et veldig innengt geo-grafisk område. Da tenkte vi at noe med vannet kunne være årsaken, og tok kontakt med fol-kehelseinstituttet, sier Bakke.

Tidligere hadde de leg-vaktansatte undersøkt om det kunne være mottagningsting fra et arrangement eller lignende som lå bak, men fant ingen slik sammenheng.

– Da ble varnet fort felle-nevneren. Vi ga beskjed om at vi trodde vi hadde en vannbåren smitte. Men på det tidspunktet hadde vi ikke forutsetninger for å forstå hvor stort det var, for-teller sykepleier Anne-Kristin Solheim.

Hun hadde egentlig fri tirs-
dag, men kom tilfeldigvis innom jobb og ble fanget inn til å ta inn telefoner.

– Jeg skjønte fort at her var det noe å bekymre seg over. Men

jobb i tillegg sto og ville hjelpe til. Jeg er stolt over arbeidsplasse-n min nå, sier Solheim.

Eksploserte etter kokkevarsel

Hun forteller at mengden telefo-
ner var kjedelig fra til rundt klokken til torsdag. Da sendte Askøy kommune ut SMS med kokkevarsel til befolkningen.

– Da eksploserte det. Mange var redd, og trengte mer infor-masjon. Mange hadde vært syke uten å ta kontakt med lege, men nå ble de bekymret. Telefons-
køen vokste fort til en helt usan-nelig lengde, forteller Solheim.

Noenall får nesten alle hen-
vendelser svar innen to minutt-er. Torsdag vokste telefonkøen til nesten en halv times ventetid.

– Det var tungt å se på. Vi så noen voksne og voksne, og måtte bare ta den smittet fra toppen. Men vi visste jo ikke hvor syke de som var bak i køen var. Vi måtte bare håpe at de som var veldig syke ringte til i stedet for til oss, sier hun.

Hun roser pasientenes til-
gjengselighet, både dem som sto i telefonkø og dem som kom opp på legvakten for hjelp.

Ingen ansatte syke

– Vi hadde pasienter på alle rom med ulike symptomer, og måtte være på utkikk etter symptomer og om. Både leger og sykepleiere måtte være vaktpersonale og vaktsmenn, forteller Gulla.

Ingen blant personalet på le-
gevakten er blitt syke. Bakke sier at det viser at sykdommen ikke smitter lett mellom folk, men først og fremst er vannbåren.

– Og så var det jo veldig bra at alle kunne jobbe. Dette var en skikkelig stresset på systemet, og det fremkallte paniske bra.

Tirsdag ble legvakten ridd til 600 pasienter på telefon, og hadde 200 konsultasjoner på tre dager. Det er langt flere enn normalt.

Uforferdende

Solheim sier at det var vanskelig å forholde seg til alle som ringte.

LEGEVAKTHJELP: Sykepleierne Christine Bakke til vakt og Anne-Kristin Solheim møtte folkehelseminister Sylvi Løsrud på Askøy legevakt. Til høyre står fotograf Arne Bruck og lege Christine Gulla.

– Noen var veldig, veldig syke. Andre var mest bekymret, spesielt mange barnefamilier. Men som en veldig trykkløs situasjon.

rid og ta seg selv i bakset på telefonansvar, men det virket som om det var gjort bra, sier hun.

en lege var mest utfordrende å huske på at ikke alle pasienter hadde farmasitusjon.

– Alle ble som en stor masse

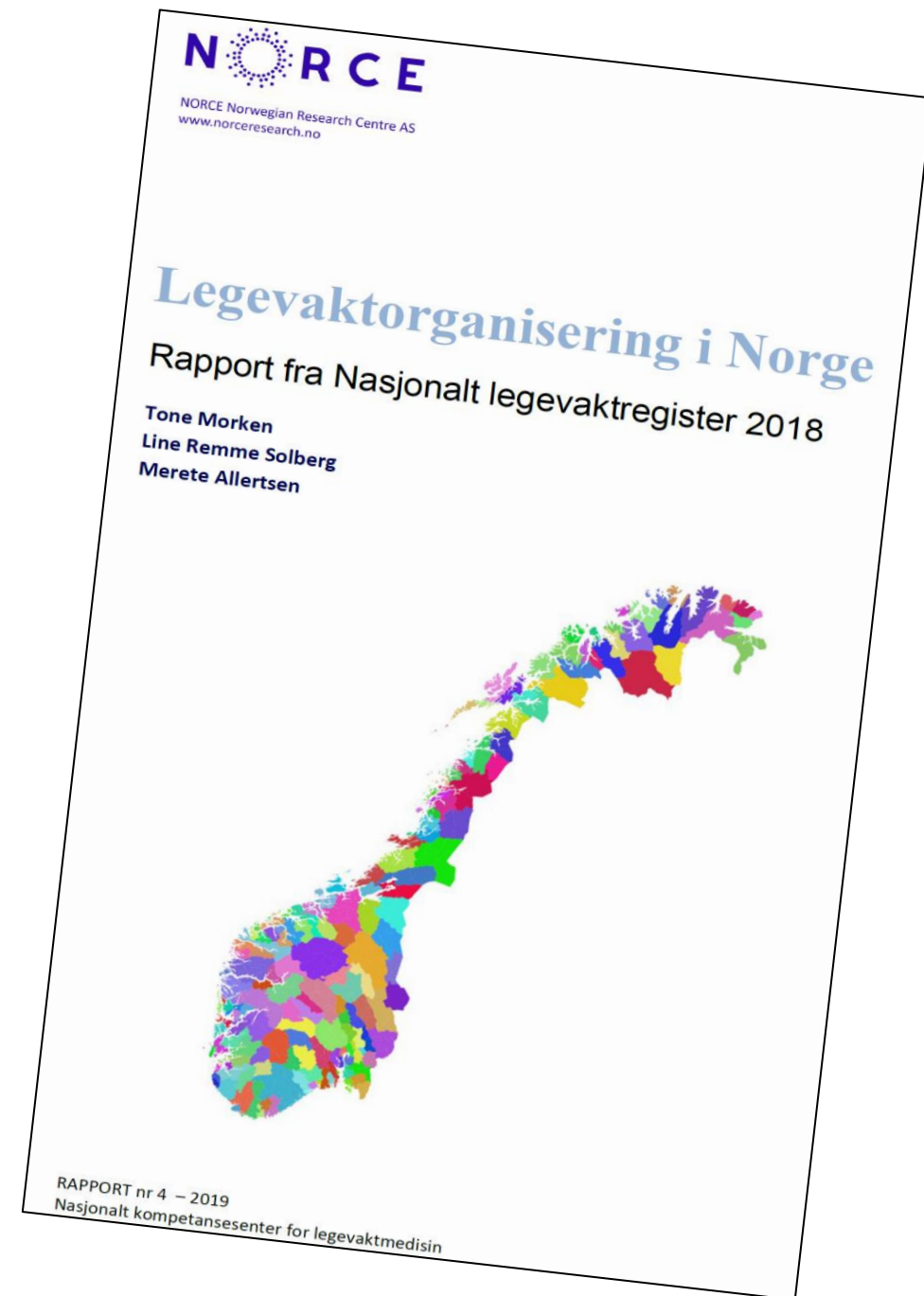
overne dem som har plaget som skyldes noe helt annet. Det kan være smittet i brystet eller annen smitte som har å gjøre med.

Folkehelseministeren Sylvi Løsrud sier at hun har inntrykk av at kommunen har tatt et smittetiltak som har vært veldig bra.

– Men utgangspunktet er selvfølgelig at slike ikke skal skje, legger hun til.

Stor variasjon mellom legevakter

- Størrelse
 - Befolkningsgrunnlag
 - Aktivitet
 - Ansatte
 - Utstyr
- Lokalisering
 - Ambulanse
 - Avstand til sykehus
- Samarbeidspartnere
 - Øyeblikkelig-hjelp døgnet
 - Brann/Politi

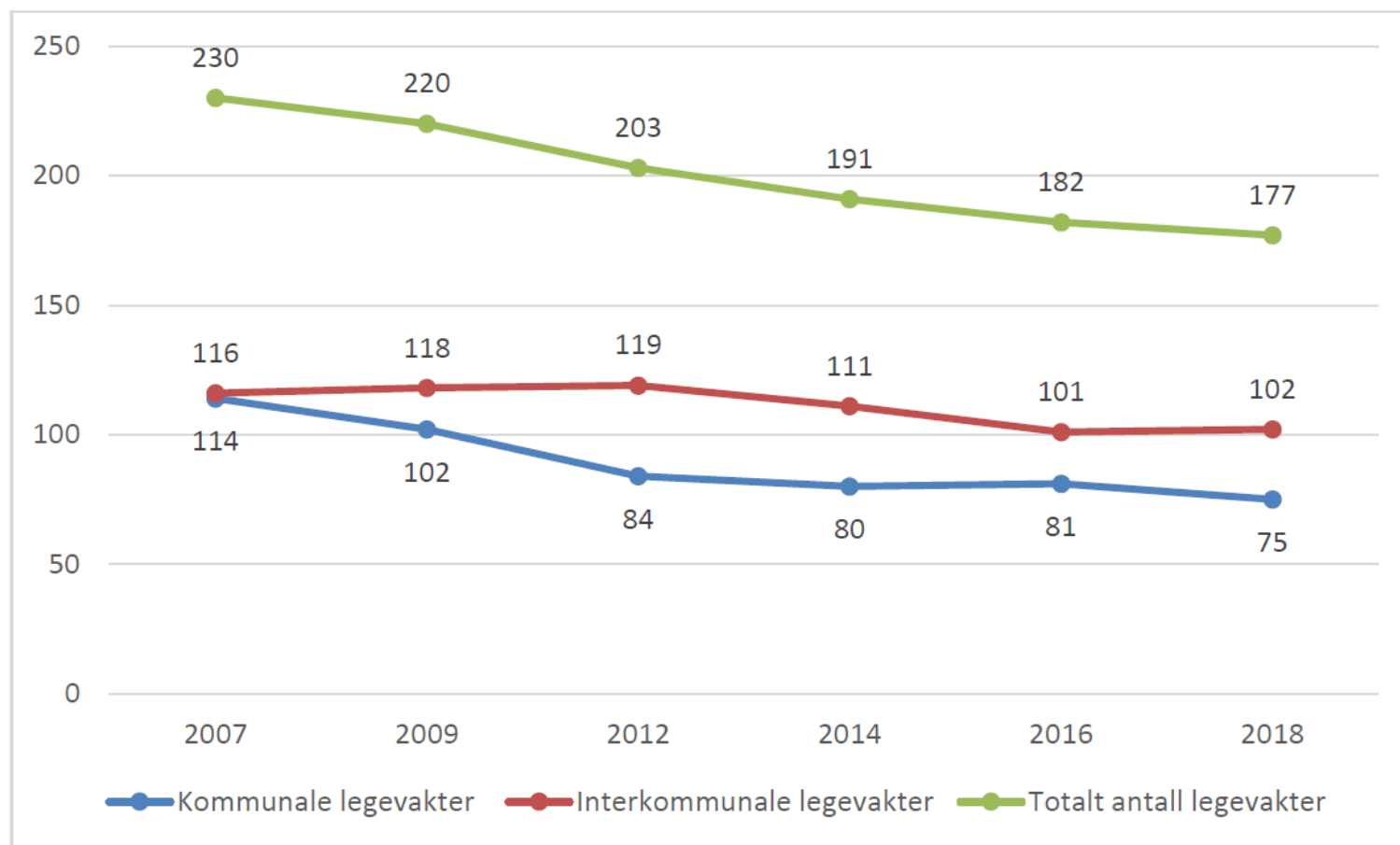
Særtrekk ved legevakt

- Dugnad
- Kommunal
 - Satt av lite ressurser til det
 - Kommunene - fagutvikling
- 24/7 tjeneste
 - Sykepleiere i legevakt har små stillinger
 - Legene arbeider i tillegg til full stilling i annet arbeid

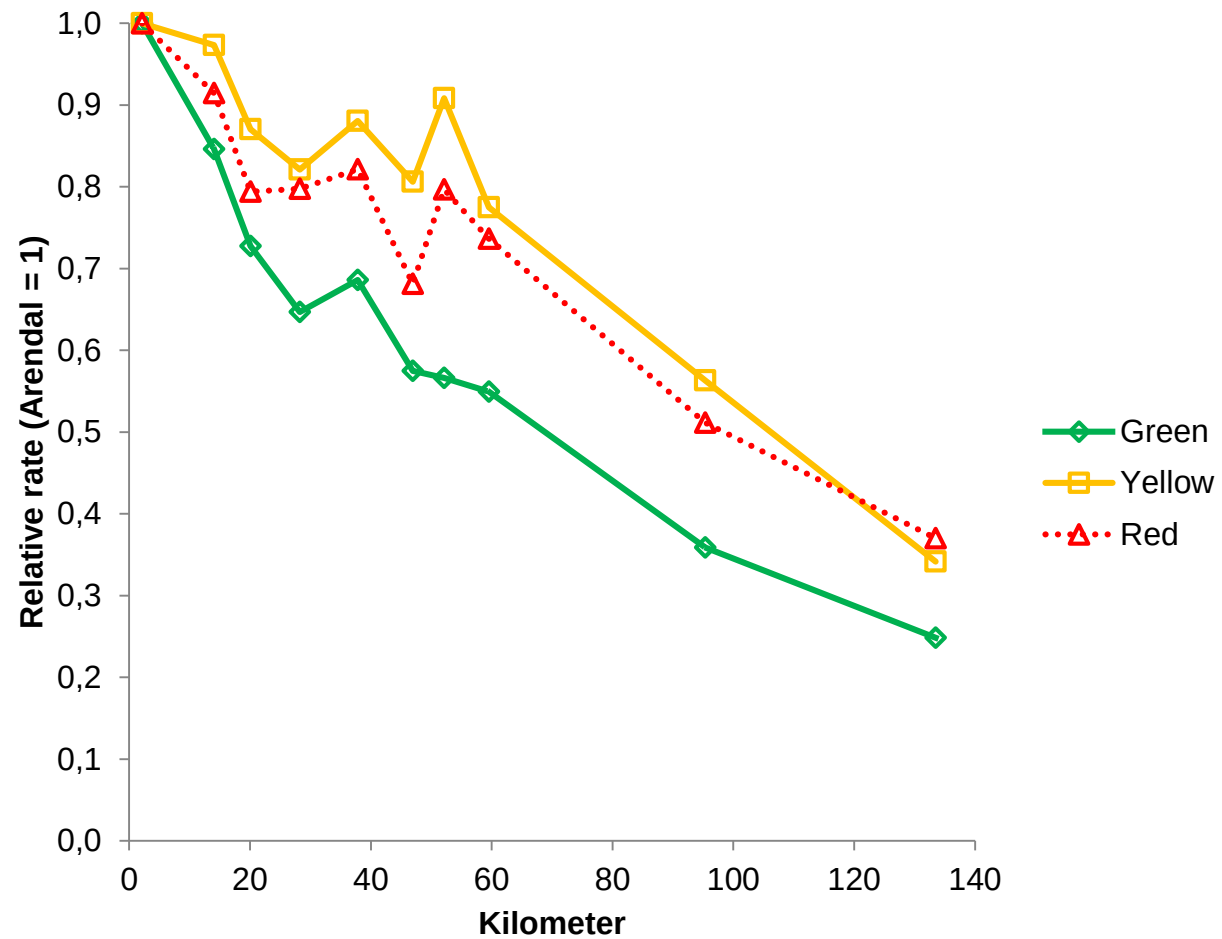
Akuttmedisinsk tjeneste

Større enheter

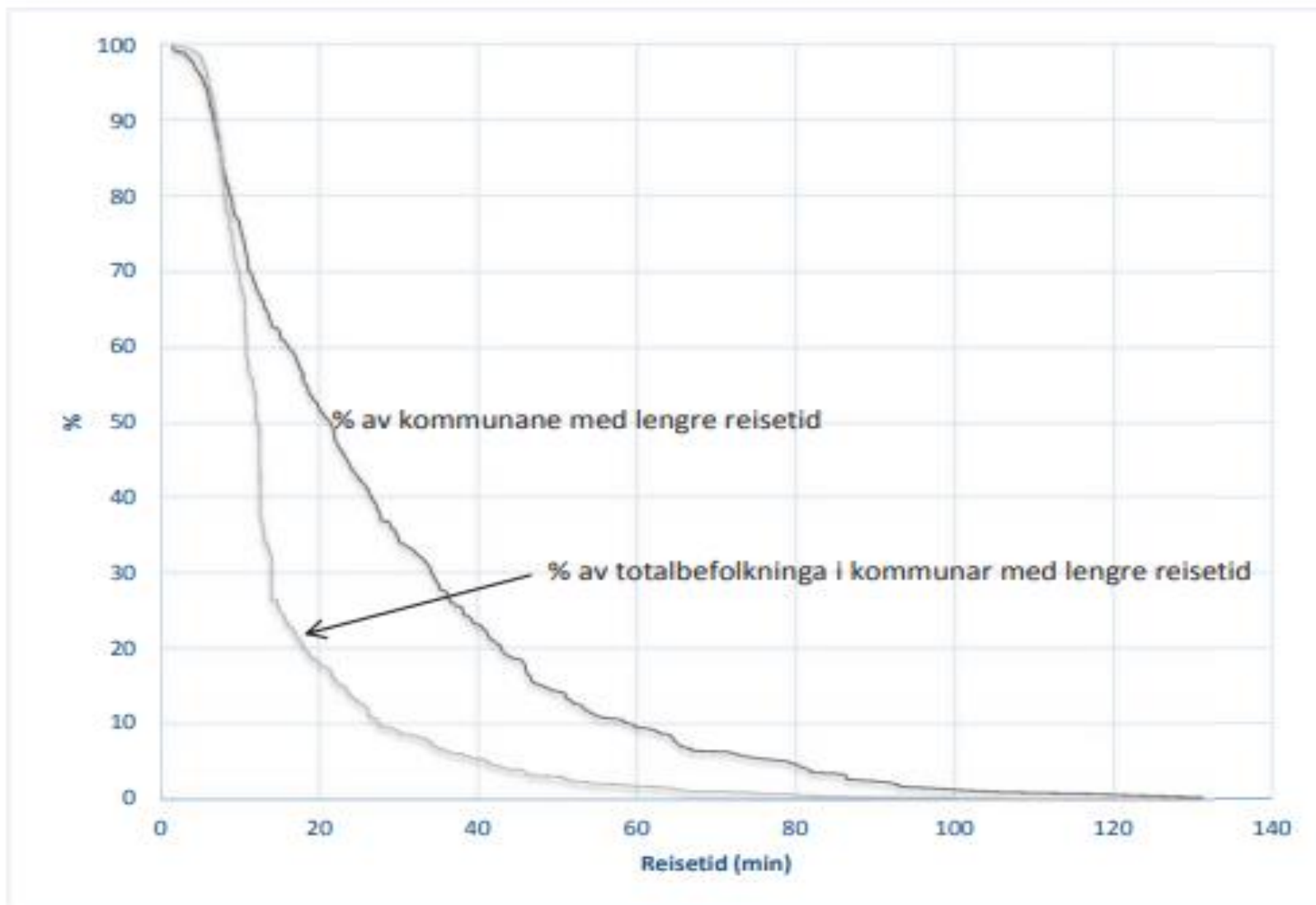

Figur 6.1. Antall kommunale og interkommunale legevakter i perioden 2007-2018

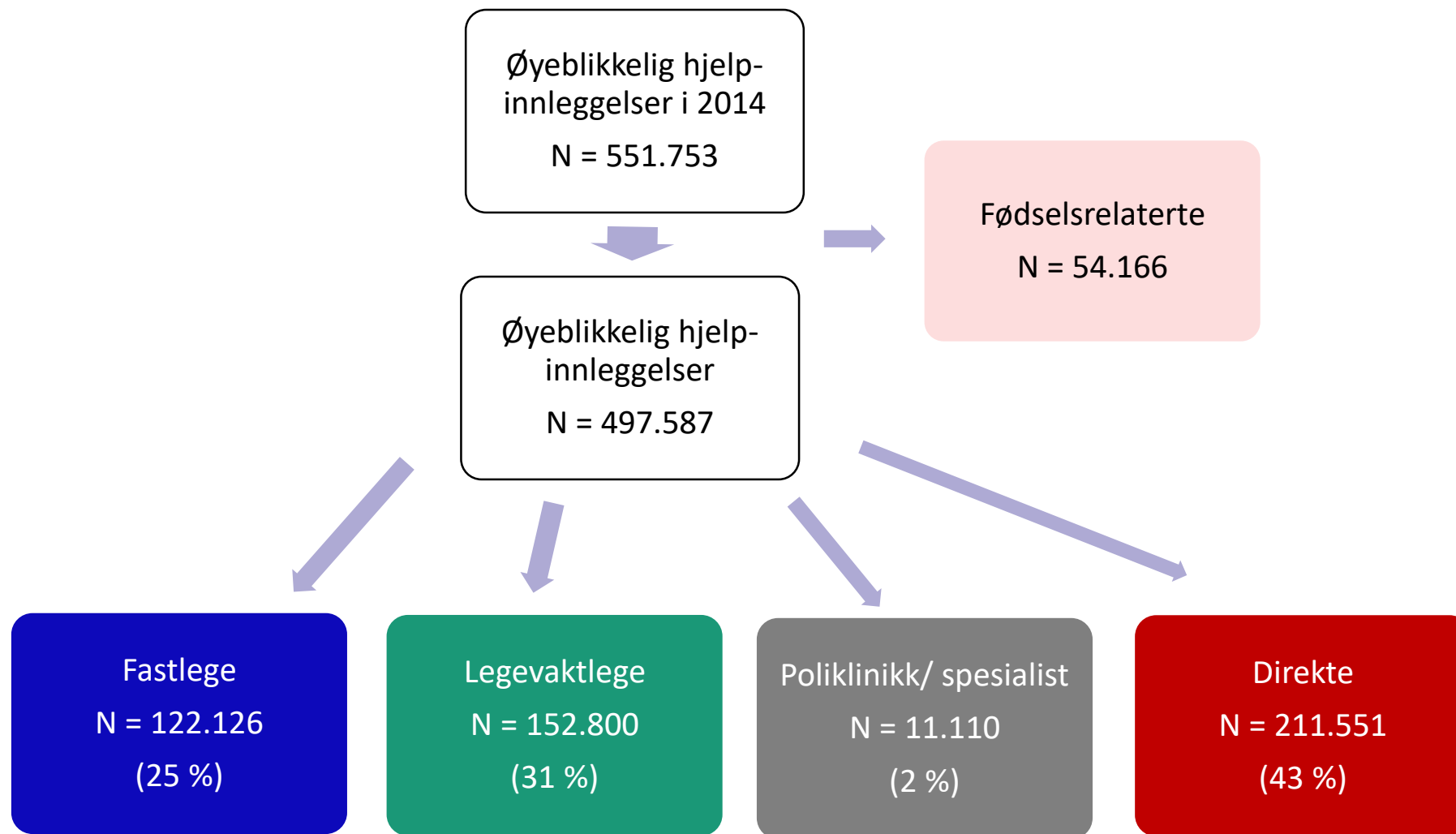
Større enheter - lengre avstand - mindre bruk

Gjennomsnittlig reisevei til legevakten

Akuttmedisinforskriften

Sikre befolkningens behov for øyeblikkelig hjelp

- Vurdere og gi råd

→ ta telefonen

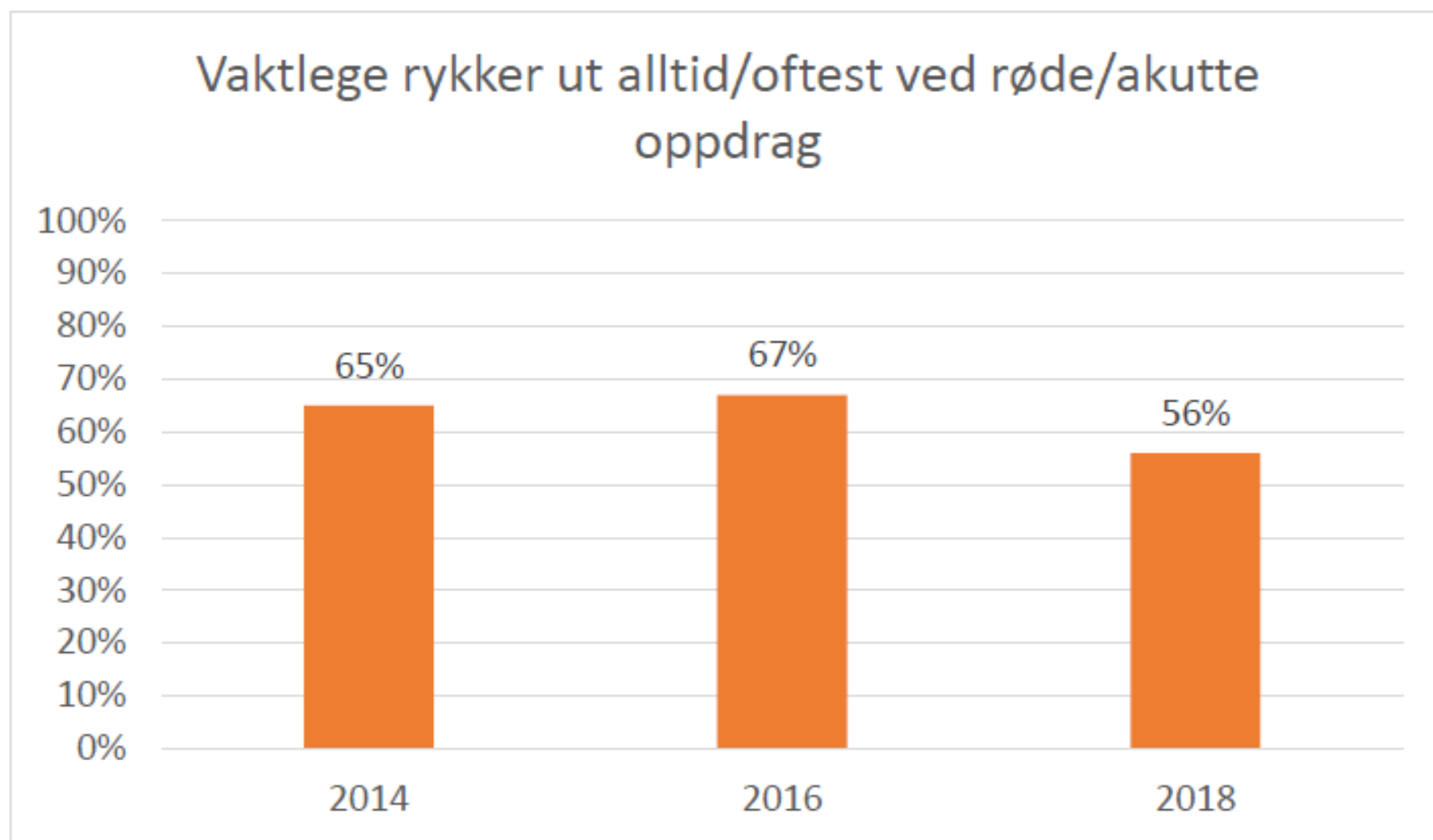

Akuttmedisinfor skr iften

Sikre befolkningens behov for øyeblikkelig hjelp

- Diagnostisere og behandle
 - konsultasjon
 - sykebesøk
 - rykke ut

Figur 6.11. Andel legevakter der vaktlegen rykker ut alltid/oftest ved røde/akutte oppdrag i perioden 2016 til 2018

Oppvakt

Opplæring på legevakt

AKUTTMEDISIN

Grunnleggende teori for legevaktpersonell

Oppvakt

Opplæring på legevakt

VOLDS- OG

OVERGREPSHÅNDTERING

Kurs for legevaktpersonell

Vold i nære relasjoner

- Legevaktkompetanse
- Allmennmedisin
- Uerfarne leger skal få veiledning (bakvakt)
- På høring tilstede veiledning (utrykning av bakvakt) skal vurderes av kommunen
 - Rekruttering
 - Økonomi
 - Faglige vurderinger
 - God bakvaktordning som rekrutteringstiltak
 - Mange legevakter har bakvakt tilstede

Kompetanse for lege i vakt

Venter på
spesialisering

Første del av
spesialisering

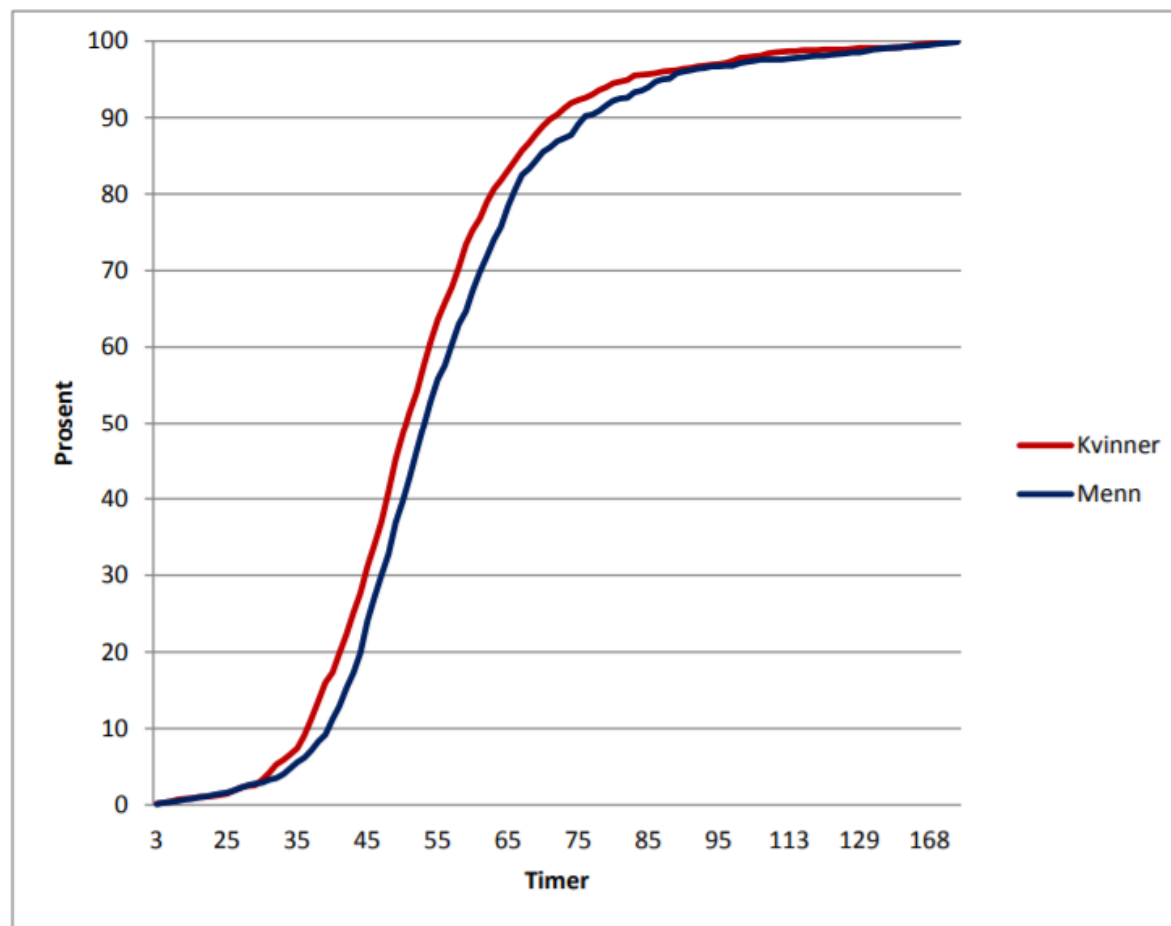

1 års praksis
eller 40
legevakter

Fastlegekrisen – en legevaktkrise

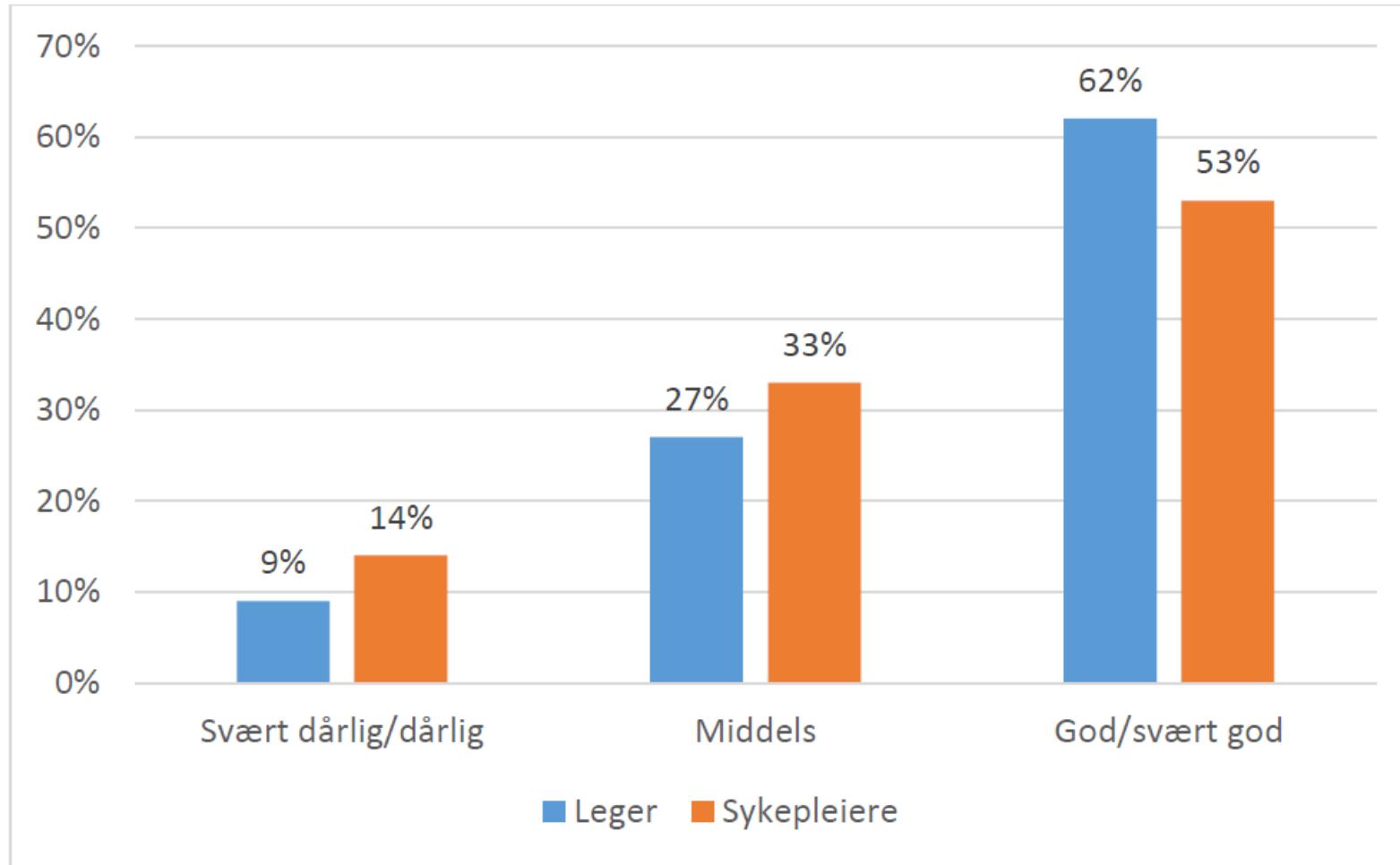

Fastlegers arbeidstid

Figur 2. Totalarbeidstid i timer i uken for menn og kvinner etter kumulativ prosent

Rekruttering til legevakt

Figur 6.5. Andel legevakter og deres svar på spørsmålet: «Hvordan er rekrutteringen av kvalifisert personell på legevakten»? (n=174)

Pilot legevakt

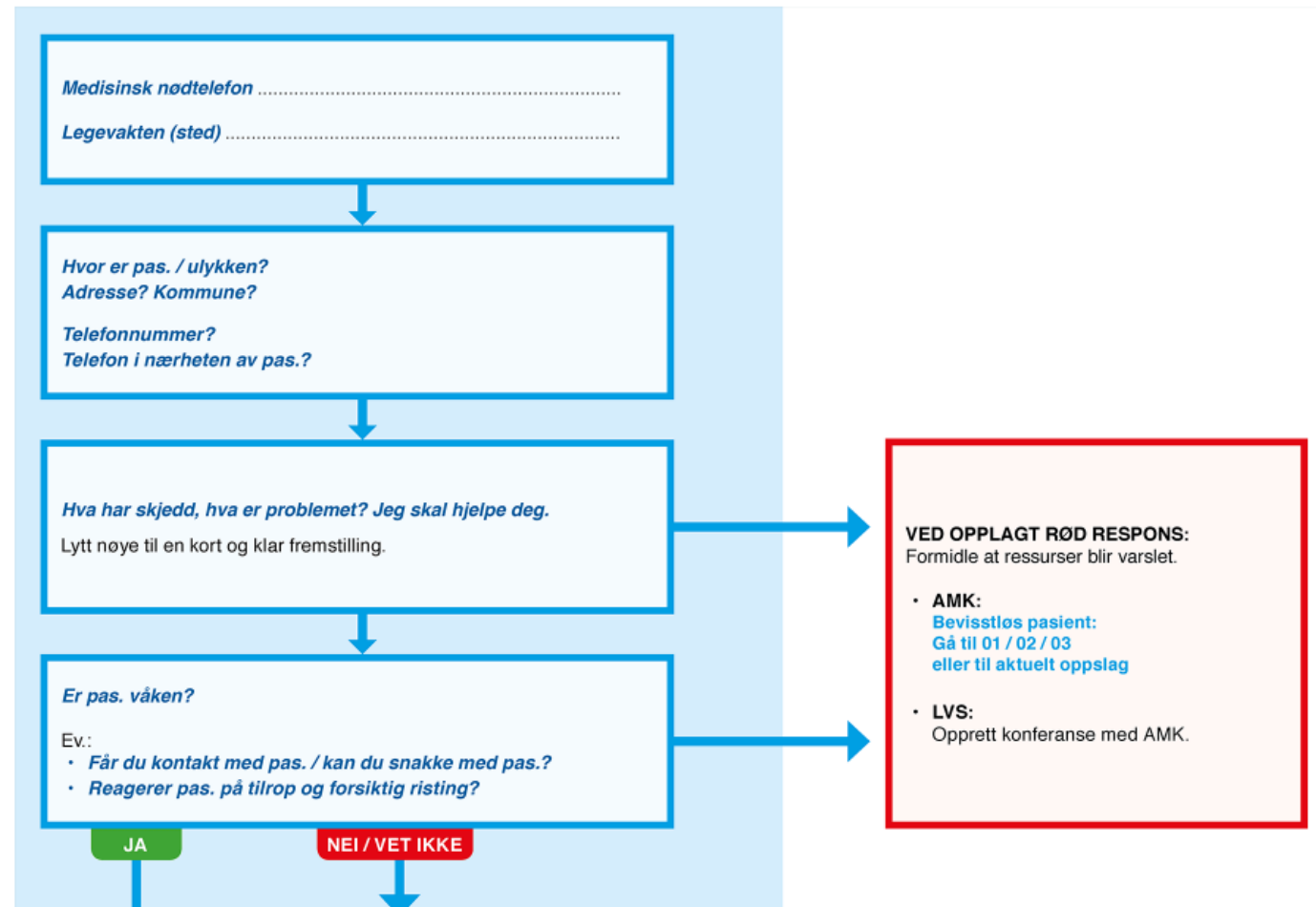
- Ny organisering
- 3 nivåer:
 - Hovedlegevakt
 - Legevakt
 - Satellitt
- NKLM evaluerer

Kommuner og helseforetak «hand i hand»

Felles verktøy → felles språk

Startkort

Lokal akuttmedisinsk trening

- 60 % av legevaktene lokal akuttmedisinsk trening siste år
- Startet fasilitatorprosjekt:
 - nettkurs
 - praktisk kurs
 - NSDM, stiftelsen BEST og NKLM

Hvor skal vi?

Takk for meg

